FÖR ALLA.

Jag ber för alla fosterland
som för mitt eget denna stund,
då svärdets tand, då eldens brand
föröder hela jordens rund,
då kriget svallar utan strand,
då blodet färgar alla sund:
i denna stund ur hjärtegrund
jag ber för alla fosterland,
mitt eget, eget däribland.

Jag ber för alla arma folk,
som skilda piskas här mot här
i ångest utan namn och tolk
mot grafvar, grafvar och gevär
att döda och att dödas blott
och digna ner på främlingsstrand
inunder bördan af sitt brott —
jag ber för folkens arma lott,
vår egen, egen däribland.

Jag ber för hvarje tungomål,
som tystas än af öfvermakt,
för hvarje mun, som tvungen tål
munkafveln, som den starke lagt,
för bundna suckar, bundna ord
i kedjelagda fosterland;
jag ber för hvarje språk på jord,
om bundet eller fritt från band,
mitt eget, eget däribland.

Jag ber för alla kära hem,
där hjärtan ängslas denna stund,
för hvarje sårad syskonlem
i mänskosläktets blodsförbund.
Jag ber — om hvad? Jag ber — till hvem?
I denna stund ur hjärtegrund
jag ber som i en fasans blund
för alla hem i alla land,
mitt eget, eget däribland!

K. G. Osison-Nilsson.

HVAD MAN GJORDE MED RILEY.

Bland de föreställningar, som vi fått inplantade hos oss och som det är lika svårt att befria oss ifrån som det är att hålla vår gräsplan — de flästa landsmännen ha väl vid det här laget hus och plan — ren från maskrosor, är också den att Amerika är ett öfvervägande prosaiskt land med en materialistiskt sinnad befolkning, som ej bryr sig om något annat än att förvärfva pengar och underordnar alla andra lifsintressen denna stora uppgift.

Och den föreställningen ha vi ej fått uteslutande genom iakttagelser och erfarenheter utan torde tvärtom till allra största delen ha medfört den hit från vårt urhem i gamla världen, där man också har sina tankar om Amerika, mera tvärsäkra för det mesta än hvad de äro det här.

Alltnog, den allmänna meningen i världen är den att man här i landet företrädesvis sysselsätter sig med lifvets realiteter af det allra krassaste slaget och otalt förbiser allt som på något sätt kan räknas till det ideala. Och i de fall, då vi obligatoriskt egna någon liten uppmärksamhet äfven åt denna sidan af lifvet, göra vi oss lätt löjliga i kulturmänniskornas ögon. I alla händelser har det märkts att man skrattar åt oss.

Det sker antagligen därför att vår smak i konst och litteratur anses luta åt förstorade svartkritsporträtt, nickelodeon och gramofon — på en högre nivå pianola — samt de senaste bollspelsresultaten. Någon högre lyftning tror man oss inte om och i de enstaka fall, då försök därtill göres, väntar man sig att detta skall utfalla på samma sätt för oss som för den ursprunglige uppfinnaren af flygmaskinen — hvem han nu var — när han första gången afprofvade den från ladugårdstaket, rakt ofvanför komposthögen. Hvilken senare omständighet dock var, om icke klok beräkning så åtminstone en särdeles god tur.

I synnerhet är man böjd för att anse poesin som en försvinnande om inte helt och hållet försvunnen faktor i det amerikanska lifvet — en åsikt som vi nog själfva dela.

Visserligen skrifves det vers äfven här. En del däraf blir också tryckt. Men man misstänker att den enda poesi som egentligen uppskattas och för öfrigt ingår som någon beståndsdel alls i vårt på det hela taget så prosaiska lif är den som användes för att annonsera tvål och andra nyttiga saker. Man vet åtminstone att det betalas rätt bra för den. Och i fråga om poesi som allt annat räknar man ju i dollars och cents. Allt mätes med myntfot.

Denna och dithörande omständigheter ha emellertid inte hindrat att nyligen en hel stat officiellt och ett stort antal innebyggare i de öfriga spontant och frivilligt på ett lika storartadt som äfven för kulturländer par préférence ovanligt sätt hedrat den kanhända bekante poeten James Whitcomb Riley i Indianapolis på hans sextiosjette födelsedag för en tid sedan.

Nu är visserligen Indiana en stat för sig själf, där litteraturen söker göra åkerbruket rangen stridigt som hufvudnäring och för öfrigt lär hysa proportionsvis flera litterära farmare och farmande litteratörer än någon annan stat i unionen. Men äfven så är det anmärkningsvärdt. Dels är Roley bara poet — eller detta helt och hållet, om det låter bättre — och dels är han ju ännu inte så värst lastgammal att han på grund däraf kunde ansES prisvärd, ej håller var hans ålder vid detta tillfälle hvad man skulle kunna kalla för "afrundad". Dessutom har han visst inte blifvit inrangerad bland de större andarne i samtidens världslitteratur och torde vara jämförelsevis litet känd utom sitt eget land, kanske också utom sin egen stat — om hvilken man emellertid bildat sig det begreppet att den är en sorts litterär institution liksom Academie Francais och Svenska Akademien. Men där — i Indiana — är han tydligen uppskattad och det till en grad som en mera kritiskt anlagd och blaserad kulturmänniska än en amerikan måhända skulle anse för öfverdrift. Och detta är det märkligaste af alltsammans.

I hvilket annat civiliseradt land som hälst, där man skryter med kultur och snobbar med estetik, skulle en poet, hvilken besjungit en viss landsända som Riley besjungit Indiana möjligen vunnit ära och rykte utomkring densamma, men blifvit långt ifrån populär i den landsändan. Det är nämligen en af de mera solida sanningarne att "ingen är profet i sitt eget land", och detta har sin tillämpning äfven på poeterna. Det skulle till och med kunnat hända att han där gjort sig illa omtyckt, därför att han användt traktens "landsmål", hvilket folk i allmänhet uppfattar som ett bondförsök till gyckel. I alla händelser skulle han visst icke därstädes bli föremål för någon hedrande uppmärksamhet, åtminstone inte förrän en god tid efter sin död och sedan man glömt bort hvar man lagt honom.

Men så kulturenligt har det ej gått till med Riley i Indiana. Hans födelsedag proklamerades af guvernören som offentlig högtidsdag i nela staten, i alla skolor höllos Riley-fester med poetens porträtt på väggen, smakfullt dekoreradt, och med små gossar och flickor på estraden som i anledning af dagens betydelse blifvit tvättade i öronen och deklamerade den populäre poetens verser. För honom själf ställdes det till en ståtlig bankett, till hvilken inbjudningarne voro mycket eftersökta och, särskildt utom den närmaste kretsen, omsorgsfullt utvalda. Och på denna bankett lyckönskades och lofordades han på vers och prosa af en utsökt samling celebriteter från Indiana och alla andra stater, i hvilken befunno sig andra framstående poeter, som dock hvarken med ord eller min antydde att de missunnade festföremålet hans ära. Och republikens president hade, fast han är så inbegripen i de världshistoriska händelserna och dessutom har fått en privatangelägenhet af måhända ännu större betydelse, kommit ihåg Riley med ett smickrande telegram. Det hade förstås äfven vice presidenten, men det var kanske inte så mycket för att ihågkomma Riley som för att inte själf bli bortglömd. Det finns nämligen ingenting som så lätt faller ur gemene mans minne som hvad vice presidenten heter.

Det är tvifvel underkastadt, om en dylik fest med sin bakgrund af allmän högtidsdag kunde förekomma i något annat land än Amerika, där man är så totalt renons på allt som kan räknas till det rent ideala, och det ger anledning till misstanken att det i grund och botten inte är alldeles så prosatiskt, realistiskt och uteslutande materialistiskt här, som man sökt inbilla oss — och som vi också tro det vara.

Låt vara att det förekom i Indiana.

Tänk — man kan ju supponera äfven det otänkbara — om vi svensk-amerikaner (förlåt bindestrecket!) skulle ställa till med något dylikt och såsom representanter för det företrädesvis ideala elementet i det amerikanska samfundslifvet följa exemplet hos infödingarne i Indiana. Om vi, mera poetiskt anlagda än folk i allmänhet och med vissa anspråk på högre vyer, skulle ta' en af våra poeter, på hvilka vi ha en så god tillgång, och behandla honom på ett sätt som erinrade om hvad praktiska och prosaiska amerikaner gjort med Riley! Till exempel Jakob, som också blir 66 år, om han får lefva ett par år till. (Vi behöfva alltid några år på oss för att tänka på en sak.)

Men det blir nog ingenting af med en dylik hyllning, i alla händelser torde den ej bli så anslående och ideal, som den Riley fick del af. Det är så många som Jakob varit elak mot, så många som varit elaka mot Jakob och så många som varit elaka mot hvarandra af dem, som borde infinna sig till banketten, om denna skulle anses lyckad. Så jag fruktar för att harmonien blefve störd. För resten äro vi i detta afseende ännu inte riktigt amerikaniserade.

Endast vid ett tillfälle, så vidt jag vet, ha vi visat en skymt af samma sinnelag som föranledde amerikanerna att hylla poeten Riley. Det var då Skarstedt för ett antal år sedan blef föremål för en, åtminstone bland litteraturvännerna och de personliga dito ganska allmän uppmärksamhet, visserligen inte alldeles på samma sätt som i fråga om Riley, men på ett som kanhända tilltalar en svensk-amerikansk poet mera eller som han i alla händelser är mera i behof af. Härvidlag, liksom i fråga om Riley, var det också ett undantag från regeln om profeten och hans fosterland (adoptivland för att vara korrekt). Huru mycket det vänskapliga förhållandet och den oförställda beundran från andra pennfäktare berodde på att S. var så aflägsen från det stora flertalet, tilltror jag mig inte att säga. Men inte torde han förlora något på att ha bott så långt borta från dem.

Annorlunda är förhållandet med Jakob — den ende af de öfriga som är så pass populär att han skulle kunna användas som svår Riley. Han har hela tiden varit med midt i slagsmålet om brödsmulorna från den rike mannens bord, hvilket inte är egnadt att göra någon allmänt omtyckt, hvarken som människa eller poet. Dessutom har han som de flästa andra afundsmän icke blott omkring sig utan också öfver sig.

På grund däraf och till följd af andra omständigheter, som det kan vara onödigt att förarga med, få vi nog, trots vår eminenta kultur och prononcerade idealism, vackert afstå från tanken på att efterlikna de krassa amerikanska materialisterna i deras hyllning för Indiana-poeten och framgent som hittills reservera våra banketter och andra hedersbevisningar för entreprenörerna, direktörerna och parveniyerna, som själfva kunna bekosta kalaset.

Men hvad som händt med Riley har på ett betänkligt sätt rubbat en hittills säkert grundad fördom med hänsyn till Amerika och amerikanerna. Det är rent af chockerande.

Cornelius Corncob.

EN VIDRÄKNING.

(För Svenska Canada-Tidningen.)

Några månader efter krigets utbrott startades öfver hela landet en rörelse som sedermera fick namnet "the Patriotic fund". Ändamålet med denna organisation var att först och främst tillgodose de familjer som hade sina familjefäder i kriget. Den skulle äfven efter råd och lägenhet söka hindra den nöd som eventuellt skulle uppstå till följd af kriget.

Om denna organisation har lyckats i sina sträfvanden är svårt att säga. Det är allmänt bekant att den gjort en hel del godt arbete, insamlat stora summor med pengar och trolligen utdelat dem till behöfvande. Det är ej min mening att klandra rörelsen i sin helhet, men jag klandrar det system, hvarpå den organiserades.

När kriget bröt ut, kunde hvilken som hälst förstå, att det skulle blifva hvad vi kalla hårda tider. Någon tog till orda och föreslog att en proportionell inkomstskatt skulle införas för att bestrida utgifterna. Ordet inkomstskatt har ju alltid varit en fasa för våra kapitalister och endast några dagar efter ofvannämnda förslag hade cirkulerat i pressén, samlades Winnipegs kapitalister till ett möte för att diskutera förhållandena. De beslutade sig för att på frivillighetens väg samla pengar och på så sätt bestrida de utgifter som behöfdes för nödens afhjälpande. På så sätt lyckades de att döda tanken på inkomstskatt och därigenom skydda sina intressen. Nu återstår att se huru långt dessa herrar gingo i sin afvoghet emot inkomstskattförslaget.

Så fort de hade fått saken om hand afhöllo alla arbetsgifvare ett möte där de beslutade att alla arbetare skulle påläggas en skatt af 10 proc. Dessa 10 proc. skulle vid hvarje aflöning afdragas och genom arbetsgifvarens försorg öfverlämnas till "the patriotic fund".

De arbetare som protesterade mot detta skulle naturligtvis afskedas och på så sätt tvingas att antingen gå ut i kriget eller svälta ihjäl. De hade nu själfva infört detta skattsystem som de förut förklarat förkastligt, men på ett sådant sätt att de och deras intressen voro skyddade.

Den svartaste sidan af kapitalismens blodsugaresystem visade sig genom denna handling i sin fulla nakenhet. Den fattiga arbetaren som arbetar i sitt anletes svett för sina svältlöner måste betala en skatt af 10 proc. af sin arbetsförtjänst, all annan inkomst är fritagen från skatt. De stora kompanierna som förtjäna miljoner på grund af kriget äro fria från sådan beskattning, vill de gifva något frivilligt så är det tacksamt och vill de icke så äro de lika patriotiska för det. En arbetare som t. ex. förtjänar $1.60 pr dag hvilket utgör $9.60 pr vecka, måste af sin veckoförtjänst betala 96 cent i skatt, detta reducerar hans veckoförtjänst till $8.64. I sanning en stor summa att underhålla sig själf och sin familj med i dessa tider. Våra kabinettsministrar hafva en månadspenning af $500; för detta sitta de på sin "office" några timmar om dagen och äro på grund af sin rang och värdighet fritagna från skatt till den patriotiska fonden.

Våra präster hafva en årsinkomst från $1,000 till $10,00; de äro fritagna. Ett kvarnkompani, som på grund af kriget har drifvit upp mjölpriserna till en svindlande höjd, hvilket gifver en extra förtjänst af minst $1,000 pr dag, är fritaget o. s. v. Alla, förutom den fattiga arbetaren, äro fria från skatt till denna fond. Att detta är en nattsvart orättvisa torde ingen kunna bestrida.

Arbetaren lider mera än någon annan af de nuvarande förhållandena. Arbetsbrist, arbetslönerna reducerade till ungefär hälften, lefnadsomkostnaderna nära fördubblade, torde vara bevis nog för mitt påstående. Hvad är orsaken till alla dessa missförhållanden? Kapitalismen! De flästa påstår att det är kriget som bär skulden. Hvad är krig? Krig är ej något annat än en frukt af kapitalismen. En stor del påstår att det krig som f. n. pågår är ett krig för fribet. Det är en lögn! Det är ett krig för vinst, organiseradt af kapitalister, icke i något annat syfte än att förtjäna pengar. Tusende ensliga grafvar berätta sagan om de stora summor som genom detta krig ha hittat vägen till enskilda personers fickor.

Ehuru dessa affärer drifvas uteslutande för vinst af privat kapital, sker det i sådan stor skala att det berör hela världens befolkning.

ORDET FRITT.

Alla Svenska Canada-Tidningens prenumeranter äro välkomna att yttra sig i denna afdelning. Följande regler ha vi emellertid sett oss nödsakade att uppställa: 1. Skrif endast på en sida af papperet och med bläck. 2 Skrif så tydligt, kortfattadt och på sak gående som möjligt. 3. Undvik hätska utfall mot olika tänkande. 4. Anonyma uppsatser publiceras ej. — Red.

FREDSVANNER EMELLAN.

Port Hammond, sept. 26, 1915.

Bästa vän och kamrat! Jag har länge tänkt på att skrifva till dig och uttrycka mina tankar angående den tid vi upplefva. Jag vet, att du är en af mina medkämpar på fredens och rättfärdighetens bana, och jag hoppas därför att det är nyttigt och godt för oss att få meddela oss med hvarandra om vårt gemensamma sträfvande i den närvarande onda tiden, då majoriteten af jordens innebyggare har så till en grad sjunkit ned i ett sådant grymt människoslaktande, att dess motstycke ej finnes i världshistorien.

Jag vet äfven, att ingen af oss, huru fredsvänliga vi än äro, kunna burdus opponera oss emot kriget och dess ödesdigra följder, ty då riskeras våra lif och ägodelar. Att vara tyst och nöjd med allt detta elände vore nog det bästa, men på den vägen har ingen reformation blifvit utförd i världen. Om vi flyga ut i ödemarken blir det samma resultat, så att slutpunkten blir, att vi komma inför den frågan: "Hvad har vi att göra, och huru böra vi bete oss?" Skola äfven vi taga till svärdet och slåss? Ingalunda, säger jag, ty alla de som taga till svärd, skola med svärd förgås, sade Mästaren. Men antag att lagen tvingar oss att taga till svärdet. Ja, då äro vi tvungna att gå ut och slakta, ty om vi ej det göra, bli vi nedskjutna med detsamma. Alltså förgjordes vi genom svärdet, fast vi nekade att taga till svärd. Detta förhållande bevisar tydligen, att Fridsfursten ännu är maktlös på jorden, om jag så får uttryck mig. Och fredsvännerna bli förföljda och nedgjorda. De äro ännu såsom får utan herde, kringströdda på bergen.

Då vill jag fråga: Huru skola vi uppföra oss i ett dylikt tillstånd? Vi få först och främst vara tacksamma för att vi bo i ett fritt land, där de ej kunna tvinga ut någon i krig, samt arbeta på att skydda landet ifrån alla tvångslagar, och hälst de lagar, som vilja tvinga den ena människan att dräpa den andra utan orsak.

Vi se att i England och äfven i Canada arbetas på att få införd tvångsmilitarism. Är ej detta att upprätta samma skräckvälde, som de för närvarande arbeta på att utrota hos de andra barbarerna? Jag hoppas på att alla fredsvänner skola förena sig som en man och arbeta emot den anda, som nu håller på att tillintetgöra människorna på jorden. Vi kunna ej så mycket göra, men vi böra försöka att göra hvad vi kunna, hvar och en i sin stad, och på den plats där man bor, och har sin existens.

Får så sluta med dessa korta pennstreck, med det hoppet, att du vill vara bra och uttrycka dina tankar angående det sagda.

Jonatan.

•

Ädle vän! Ditt bref kom som från högre zoner mig till uppmuntran. Det är så trefligt att se, att ens arbete uppskattas. När kriget utbröt, hade jag ett stort lager af ströskrifter, men jag upphörde att utsända dem. Jag ansåg, att krigsruset gjorde folken så vilda, att de ej skulle akta därpå. Jag sökte att varna de som ville lyssna att rädda sig undan de krigsgalna genom att låta dem gå sin egen väg och förgöra hvarandra. Och vi fredsvänner skulle invänta deras afmattning och hvar vi kunna undvika dem och rädda våra lif. Vår princip är för lifvet, då deras princip är att dräpa och förgöra och de synas nu skola få sitt lystmäte tillfredsställt.

Men under tiden borde vi fredsvänner närma oss hvarandra och gemensamt lägga en grund för en ny hushållning, emedan hvar och en i sin stad då kunde påfordra sin regering att ingå i den. Att som U. S. fredsvänner lägga sig i en enskild stats krutfråga, det kan åstadkomma ensidigheter och skada vår sak. Vi böra arbeta emot allmän värnplikt, och vi ha rätt därtill och vi ha många framstående män på vår sida. Det är den allmänna värnplikten, som har utplånat det mänskliga i Europa. Det är tjugufem år sedan jag lämnade Europa och har sedan dess bott bland de civilla här och hade bedömt världen som fredsälskande, men Europa hade fortsatt i sin djäfvulsdyrkan och skördade hvad det har sått. Och i det tillstånd de nu befinna sig äro de knappast värd medlidande.

David.

Män önskas.

Att lära automobil-, gas-tractoryrket, i Canadas ledande gas-maskinsskola. Tager endast några få veckor att lära. Våra studenter läras noga att operera och reparera automobiler, lastautomobiler, gas-tractors, stationära och marinmaskiner. Vår egen fria arbetsbyrå hjälper eder att välja arbete, för $50 till $125 per månad, som chaufförer, jitneychaufförer, tractormaskinister eller mekaniker. Besök, eller efterskrif fri katalog. **Hemphills Motor School, 643 Main st., Winnipeg.**

Att lära Barberaryrket. Goda löner betalas medan ni lär. Fria verktyg. Endast några få veckor för att lära. Platser skaffas efter afslutad kurs, för från $15 till $30 per vecka. Eller vilja vi starta eder egen affär på lätta månatliga betalningar. Hundratals gå då platser, där barberare önskas. Besök Canadas äldsta och största barberarskola. Akta eder för eventuella imitatorer. Efterskrif vacker fri katalog. **Hemphill's Barber College,** Hörnet **King st. & Pacific ave. Winnipeg,** eller **1709 Broad st., Regina, Sask.**

Premieanbud

Det är oss en glädje att kunna bjuda våra läsare så nyttiga och enastående premieanbud som nedanstående, och vi äro säkra, att alla våra läsare äro eniga med oss om att premierna äro ovanliga och stora. Vi hoppas, att alla vilja göra sitt bästa, så att resultatet blir tillfredsställande. Den plan, vi beslutat följa denna gång med hänsyn till utdelning af premierna, är så vidt vi veta alldeles ny och bör väcka tillfredsställelse bland alla våra läsare, ty den ena får lika stor utsikt som den andra att vinna, samtidigt som vi uppsatt en extra premie för den, som samlar de flesta förskottsbetalande abonenter.

TÄFLINGEN BÖRJAR DEN 1 OKTOBER 1915 OCH SLUTAR D. 31 DECEMBER 1915, kl. 3 e.m.

PLANEN ÄR I KORTHET FÖLJANDE:

För hvarje dollar, egen prenumeration inberäknad, som ni insänder till Svenska Canada Tidningen, får ni mottaga ett nummer från oss, som ni gömmer, tills resultatet af täflingen blir bekantgjord, och hvaraf vi behålla en del, hvarpå vi skrifva edert namn och adress; om ni sänder in två dollars, får ni två nummer o. s. v. På nyårsafton den 31 december kl. 3 e. m. komma alla delar, vi hafva af numren, att placeras i en låda och blandas i vittnens närvaro. De lyckliga numren komma då att dragas af mr John E. Lidholm i Winnipeg. Vinnarnes namn tillkännagifvas sedan och premierna sändas direkt till vinnarna.

Hvad den extra premien beträffar kommer den som samlar de flesta prenumeranterna att mottaga densamma.

Priserna äro följande:

1:a Pris: EN FULLSTÄNDIG HANDELSKURS, 6 månader, vid Metropolitan Business College, värd $84.00

2:a Pris: EN FULLSTÄNDIG KURS I STENOGRAFI, TYPEWRITING, BOKFÖRING ELLER HANDELSLÄRA vid Metropolitan Business College, värd $42.00

Extra Pris: EN ÅSKLEDARE från Empire Lighting Rod Co., Winnipeg, värd $75.00

Svenska Canada-Tidningen

LOGAN AVENUE - - - WINNIPEG, MAN.